

DE SCHUTTERIJ

IN DE KLAS

DOCENTENHANDLEIDING

DE HANDLEIDING

Deze handleiding is bedoeld voor leerkrachten van de hogere klassen van het basisonderwijs (groep 5 tot en met 8 in Nederland, 8 tot 12 jaar in België). Het biedt ondersteuning voor een gastles over de schutterij.

De les biedt leerlingen de kans om kennis te maken met de tradities, geschiedenis en hedendaagse betekenis van de schutterij. Naast een kennismaking met de schutterij als cultureel fenomeen, sluit de les ook aan bij thema's rondom burgerschap en gemeenschapszin.

Doelgroep: Leerlingen van 8 tot 12 jaar

Duur van de les: Ongeveer 60 minuten

Doel van de Les

De les is bedoeld om leerlingen kennis te laten maken met de schutterij, haar tradities, geschiedenis en hedendaagse betekenis. De specifieke leerdoelen zijn:

- Leerlingen maken kennis met de schutterij en haar historische en hedendaagse rol binnen de gemeenschap.
- Leerlingen leren over tradities en feesten van de schutterij, en begrijpen hoe deze bijdragen aan de lokale cultuur en identiteit.
- Leerlingen ontdekken de link tussen de schutterij en burgerschap, en reflecteren op hun eigen rol binnen de gemeenschap.
- Leerlingen leren over het belang van muziek en competities binnen de schutterij en hoe deze evenementen bijdragen aan gemeenschapszin en samenwerking.
- Leerlingen worden gemotiveerd om na te denken over tradities en hoe deze in stand worden gehouden binnen hun eigen omgeving en cultuur.

Specifieke leerdoelen gericht op burgerschap:

- Gemeenschapszin en verantwoordelijkheid: De leerlingen begrijpen hoe de schutterij een rol speelde (en nog steeds speelt) in de bescherming en ondersteuning van de gemeenschap.
- Traditie en moderniteit: Leerlingen leren hoe de tradities van de schutterij door de eeuwen heen zijn doorgegeven en hoe ze zich aanpassen aan de moderne samenleving.
- Deelname aan de gemeenschap: Leerlingen reflecteren op hun eigen betrokkenheid bij lokale gemeenschappen en hoe ze kunnen bijdragen aan het behoud van tradities.

Vorbereiding voor de leerkracht

- Wisbordjes of papier en potloden voor de leerlingen om op te schrijven tijdens de les.
- Zorg dat het digibord of een ander scherm klaarstaat voor het afspelen van video's.

Vorbereiding op het thema

Het is handig als de leerlingen enige voorkennis hebben over lokale tradities of historische feesten in hun omgeving. Dit maakt het makkelijker om de link te leggen met de schutterij.

- Aandacht voor het thema burgerschap: Moedig de leerlingen aan om na te denken over hun eigen rol in de gemeenschap. Vraag bijvoorbeeld: "Wat doen wij als klas of school om samen te werken, net zoals de schutterij dat doet?"

Rol van de leerkracht tijdens de les

- Ondersteunen tijdens de les: Help de gastdocent door te zorgen dat de leerlingen hun materialen (wisbordjes, papier) bij de hand hebben en actief meedoen aan de opdrachten.
- Technische ondersteuning: Indien nodig, bied technische hulp bij het afspelen van de video's.

Nuttige links voor de leerkracht

- Website met video's en informatie over de schutterij: <https://www.wijschutterij.com>

LESOVERZICHT

1. Introductie en voorkennis (10 minuten):

De gastdocent introduceert de schutterij en vraagt de leerlingen wat ze al weten. Leerlingen schrijven op wat ze denken te weten over de schutterij.

2. Tradities en feesten (10 minuten):

De gastdocent bespreekt tradities binnen de schutterij, zoals uniformen en het Oud Limburgs Schuttersfeest. Leerlingen kijken een video over het OLS en noteren welke tradities ze herkennen.

3. Vroeger en nu (15 minuten):

Er wordt een video getoond over de verschillen tussen de schutterij vroeger en nu. Leerlingen schrijven de overeenkomsten en verschillen op. Daarna bespreekt de gastdocent de antwoorden klassikaal.

4. Schieten en competities (10 minuten):

De gastdocent laat een video zien van schietwedstrijden en competities binnen de schutterij. Leerlingen noteren de verschillende competities die ze zien.

5. Muziek in de schutterij (10 minuten):

Leerlingen kijken naar een video van een schuttersoptocht met muziek. Ze noteren wat ze zien en horen. Daarna volgt een bespreking over de rol van muziek binnen de schutterij, zowel vroeger als nu.

6. Afsluiting (5 minuten):

Er is ruimte voor vragen van de leerlingen. De gastdocent sluit af.

WOORDENSCHAT

Woordenschat ter voorbereiding van de gastles

Om de leerlingen voor te bereiden op de gastles over de schutterij, zijn er tien belangrijke woorden geselecteerd die tijdens de les aan bod komen. Deze staan met de betekenis en met een voorbeeldzin op de volgende pagina.

Het is aan te raden deze woorden voorafgaand aan de gastles (bij voorkeur in de week ervoor) te behandelen in een aparte woordenschatles. Dit zorgt ervoor dat de leerlingen de begrippen beter begrijpen en actief kunnen deelnemen aan de les.

1. Voorbereiding:

Plan een woordenschatles in de week voorafgaand aan de gastles om de volgende tien woorden te behandelen.

2. Bespreking: Introduceer elk woord aan de leerlingen, geef een duidelijke definitie en een voorbeeldzin waarin het woord wordt gebruikt.

3. Verwerking: Laat de leerlingen de woorden oefenen door middel van korte opdrachten, zoals het maken van zinnen of het tekenen van een situatie waarin het woord voorkomt.

4. Herhaling: Zorg dat de woorden gedurende de week regelmatig herhaald worden, bijvoorbeeld als een “woord van de dag” op het bord.

Suggestie voor de les:

- Maak een woordmuur: Schrijf de woorden op grote kaartjes en hang ze in de klas. Zo kunnen de leerlingen de woorden de hele week door zien en herhalen.
- Creatieve opdrachten: Vraag de leerlingen om zelf een optocht of schietwedstrijd te tekenen en de woorden te verwerken in hun tekening of beschrijving.
- Eigen methode: Als leerkracht kunt uw eigen methode gebruiken om de woordenschat aan te bieden, zodat het past bij de gebruikelijke aanpak in de klas.

Geselecteerde woorden:

Schutterij

Een historische groep mensen die vroeger de gemeenschap beschermde en tegenwoordig nog optochten en feesten organiseert.

Voorbeeldzin: "De schutterij draagt tijdens het Oud Limburgs Schuttersfeest traditionele uniformen."

Traditie

Een gewoonte die van generatie op generatie wordt doorgegeven.

Voorbeeldzin: "Het dragen van uniformen is een traditie binnen de schutterij."

Optocht

Een feestelijke parade waarbij mensen in een rij door de straten lopen, vaak met muziek en vlaggen.

Voorbeeldzin: "Tijdens de optocht marcheert de schutterij door het dorp met hun muziekkorps."

Competitie

Een wedstrijd waarbij mensen of teams tegen elkaar strijden om te winnen.

Voorbeeldzin: "De schutterij houdt elk jaar een schietcompetitie om te bepalen wie het beste kan schieten."

Uniform

Een speciale outfit die door leden van een groep wordt gedragen, zodat ze er allemaal hetzelfde uitzien.

Voorbeeldzin: "Alle schutters dragen hetzelfde uniform tijdens de optocht."

Bescherming

Iemand of iets veilig houden en verdedigen tegen gevaar.

Voorbeeldzin: "Vroeger zorgde de schutterij voor de bescherming van het dorp tegen indringers."

Feest

Een speciale viering met activiteiten zoals muziek, eten en dansen.

Voorbeeldzin: "Het schuttersfeest is een van de belangrijkste tradities van de schutterij."

Gemeenschap

Een groep mensen die samen in een gebied woont en bepaalde dingen deelt, zoals tradities en waarden.

Voorbeeldzin: "De schutterij speelt een belangrijke rol in de lokale gemeenschap."

Overeenkomst

Een kenmerk dat twee of meer dingen gemeen hebben.

Voorbeeldzin: "Een overeenkomst tussen de schutterij vroeger en nu is dat ze nog steeds optochten houden."

Muziekkorps

Een groep muzikanten die samen spelen, vaak tijdens optochten of feesten.

Voorbeeldzin: "Het muziekkorps van de schutterij loopt voorop in de optocht."

KERNDOELEN

Kerdoelen en de Gastles over de Schutterij

De gastles over de schutterij sluit aan bij verschillende kerndoelen in het basisonderwijs. De les biedt leerlingen inzicht in de rol van de schutterij als cultureel erfgoed en laat hen nadenken over hun eigen rol als burger in de samenleving. De volgende kerndoelen worden tijdens de gastles behandeld:

Oriëntatie op jezelf en de wereld (Mens en samenleving)

Kerdoel 36: De leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en hun rol als burger.

Toepassing: De schutterij biedt een historische en hedendaagse blik op gemeenschapszin en burgerschap. Dit sluit aan bij het begrip van de rol van burgers in de samenleving.

Kerdoel 37: De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen.

Toepassing: Tijdens de gastles kunnen leerlingen leren over respect voor tradities en de rol die de schutterij speelt in de gemeenschap.

Kerdoel 56: De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

Toepassing: De schutterij is een belangrijk cultureel erfgoed in Limburg en laat leerlingen kennismaken met lokale tradities en geschiedenis.

Kunstzinnige oriëntatie

Kerdoel 54: De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.

Toepassing: De muziek en optochten van de schutterij vormen een belangrijk onderdeel van de expressie en communicatie binnen deze traditie.

Kerdoel 55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.

Toepassing: Reflectie op de rol van de schutterij en wat het betekent voor de leerlingen zelf in termen van tradities en burgerschap.